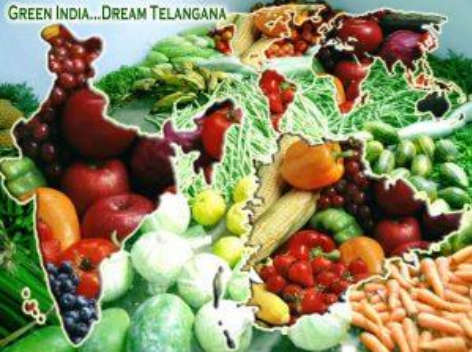

తెలంగాణ వృక్షసంపద మరియు అడవులు

పరిచయం:

తెలంగాణ ఎక్కువగా దక్కన్ (ద్వీపకల్ప భారతదేశం)లోని ఒక ఎత్తైన ప్రాంతంలో ఉంది. దాని ఉపరితల వైశాల్యంలో ఎక్కువ భాగం ఉత్తరాన తెలంగాణ పీఠభూమి మరియు దక్షిణాన గోల్కొండ పీఠభూమి ఆక్రమించాయి మరియు ఇది గ్నిసిక్ రాక్‌తో కూడి ఉంటుంది (గ్నిస్ అనేది వేడి మరియు పేడన పరిస్థితులలో భూమి లోపలి భాగంలో ఏర్పడిన ఒక ఆకు రాతి).

పీఠభూమి ప్రాంతం యొక్క సగటు ఎత్తు సుమారు 1,600 అడుగుల (500 మీటర్లు), పశ్చిమ మరియు నైరుతిలో ఎత్తుగా ఉంటుంది మరియు తూర్పు మరియు ఈశాన్యం వైపు క్రిందికి వాలుగా ఉంటుంది, ఇక్కడ ఇది తూర్పు కనుమల శ్రేణుల యొక్క నిరంతర రేఖను కలుస్తుంది. నీటి పారుదల ఉత్తరాన గోదావరి నది మరియు దక్షిణాన కృష్ణా నది యొక్క బేసిన్లచే ఆధిపత్యం చెలాయిస్తుంది. కొత ఫలితంగా, పీఠభూమి ప్రాంతం యొక్క స్థలాకృతి ఎర్ర ఇసుక నేల మరియు ఒంటరి కొండలతో కూడిన లోయలను కలిగి ఉంటుంది. ఈ ప్రాంతంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో నల్ల నేల కూడా కనిపిస్తుంది.

తెలంగాణ భారతదేశంలోని 29వ రాష్ట్రం, జూన్ 2, 2014న ఏర్పడింది. రాష్ట్ర విస్తీర్ణం 1,12,077 చ.కి. కి.మీ. మరియు జనాభా 3,50,03,674. తెలంగాణ ప్రాంతం సెప్టెంబరు 17, 1948 నుండి నవంబర్ 1, 1956 వరకు, ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో విలీనం చేసి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంగా ఏర్పడే వరకు హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో భాగంగా ఉంది.

ప్రత్యేక రాష్ట్రం కోసం దశాబ్దాలపాటు సాగిన ఉద్యమం తర్వాత, పార్లమెంటు ఉభయ సభల్లో ఏపీ రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ బిల్లును ఆమోదించడం ద్వారా తెలంగాణ ఆవిర్భవించింది. తెలంగాణ చుట్టూ ఉత్తరాన మహారాష్ట్ర మరియు ఛత్తీస్‌గఢ్, పశ్చిమాన కర్ణాటక మరియు దక్షిణ మరియు తూర్పు దిశలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నాయి. రాష్ట్రంలోని ప్రధాన నగరాల్లో హైదరాబాద్, వరంగల్, నిజామాబాద్ మరియు కరీంనగర్ ఉన్నాయి.

తెలంగాణలో మూడు సీజన్లు ఉన్నాయి: వేసవి, మార్చి నుండి జూన్ వరకు; ఉష్ణమండల వర్షాల కాలం జూలై నుండి సెప్టెంబర్ వరకు ; మరియు శీతాకాలం, అక్టోబర్ నుండి ఫిబ్రవరి వరకు ఉంటుంది. వేసవికాలం వేడిగా మరియు పొడిగా ఉంటుంది, ఉష్ణోగ్రతలు తరచుగా 100 °F (38 °C)కి దగ్గరగా ఉంటాయి లేదా మించి ఉంటాయి. వర్షపు నైరుతి రుతుపవనాల నుండి ఎక్కువగా వచ్చే వార్షిక అవపాతం, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా కొంతవరకు మారుతూ ఉంటుంది. ఇది సంవత్సరానికి సగటున 35 అంగుళాలు (900 మిమీ) ఉంటుంది, అయినప్పటికీ వార్షిక మొత్తం తరచుగా

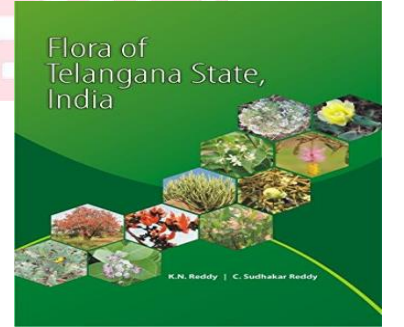
సగటు నుండి గణనీయంగా మారుతుంది మరియు పొడి ప్రాంతాల్లో 20 అంగుళాలు (500 మిమీ) తక్కువగా ఉంటుంది. హైదరాబాద్‌లో సగటు కనిష్ట ఉష్ణోగ్రతలు జనవరి మరియు ఫిబ్రవరిలో 60 °F (15 °C)కి చేరుకుంటాయి మరియు సాధారణంగా ఎత్తైన ప్రదేశాలలో తక్కువ 50s F (సుమారు 10 నుండి 12 °C) వరకు ఉంటాయి.

తెలంగాణ - వృక్షసంపద

- ముళ్ళతో కూడిన వృక్షసంపద పీఠభూమి ప్రాంతాలలో చెల్లాచెదురుగా ఉన్న కొండలను కప్పివేస్తుంది, అయితే దట్టమైన అడవులు ఈశాన్యంలో గోదావరి నది వెంట మరియు సమీపంలో కనిపిస్తాయి. అడవులు, భూభాగంలో నాలుగింట ఒక వంతు ఆవరించి, తేమతో కూడిన ఆకురాల్చే మరియు పొడి సవన్నా వృక్షాలను కలిగి ఉంటాయి; టేకు, రోజ్‌వుడ్, అడవి పండ్ల చెట్లు మరియు వెదురు పుష్పలంగా ఉన్నాయి. రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో, వేప (ఇది సుగంధ నూనెను ఉత్పత్తి చేస్తుంది), మర్రి, మామిడి మరియు పిప్పల్ వంటి సాధారణ చెట్లను కూడా కలిగి ఉన్నాయి .

తెలంగాణలోని అడవుల రకాలు ఉష్ణమండల తేమతో కూడిన ఆకురాల్చే అడవులు, దక్షిణ పొడి ఆకురాల్చే అడవులు, ఉత్తర మిశ్రమ పొడి ఆకురాల్చే అడవులు, పొడి సవన్నా అడవులు మరియు ఉష్ణమండల డ్రైవర్టీన్ స్క్రబ్.

- జంతువులలో పులులు, కృష్ణజింకలు, హైనాలు, బద్ధకం ఎలుగుబంట్లు, గొర్రు మరియు చితాల్ ఉన్నాయి, ఇవి కొండలు మరియు అటవీ ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా ఉంటాయి.
- ఫ్లెమింగోలు మరియు పెలికాన్లతో సహా వందలాది జాతుల పక్షులు కూడా ఉన్నాయి.
- తెలంగాణలో దాదాపు రెండు డజన్ల జాతీయ ఉద్యానవనాలు, వన్యప్రాణుల అభయారణ్యాలు మరియు రక్షిత ప్రాంతాలు ఉన్నాయి, వీటిలో పొరుగు రాష్ట్రాల్లోని సారూప్య సౌకర్యాలను ఆనుకొని ఉన్న రెండు పులుల నిల్వలు ఉన్నాయి.

అధ్యయనం ప్రకారం, 893 జాతులు మరియు 1911 పుష్పించే మొక్కలను 'ఫ్లోరా ఆఫ్ తెలంగాణ స్టేట్' కలిగి ఉంది.

తెలంగాణ వృక్షసంపద రకాలు

ఛాంపియన్ మరియు సేథ్ (1968) యొక్క వర్గీకరణ, తెలంగాణ రాష్ట్ర వృక్షసంపద విస్తృతంగా వర్గీకరించవచ్చు

1. ఉష్ణమండల పాక్షిక-సతత హరిత అడవులు,
2. ఉష్ణమండల తేమతో కూడిన ఆకురాల్చే అడవులు,
3. పొడి ఆకురాల్చే అడవులు,
4. ఉత్తర మిశ్రమ పొడి ఆకురాల్చే అడవులు (రెడ్ సాండర్ అడవులు),
5. పొడి సవన్నా అడవులు,
6. ఉష్ణమండల పొడి సతత హరిత అడవులు,
7. ఉష్ణమండల పొడి సతత హరిత స్క్రబ్,
8. తీరప్రాంత వృక్షసంపద,
9. జల వృక్షసంపద.

తెలంగాణ-అడవులు

- 1952 జాతీయ అటవీ విధాన తీర్మానం ప్రకారం మొత్తం దేశ భూభాగంలో 33.3 శాతం అడవులు కలిగి ఉండాలి. కానీ దేశ భూభాగంలో 20.5 శాతం మాత్రమే అడవులున్నాయి.
- ప్రపంచ అటవీ దినోత్సవం - మార్చి 21
- 2011ను UNO అటవీ సంవత్సరంగా ప్రకటించింది.
- రాష్ట్రంలో ఎక్కువ విస్తీర్ణం అడవులుగల జిల్లా ఖమ్మం, తర్వాత స్థానం ఆదిలాబాద్ జిల్లాది. అడవులు లేని జిల్లా హైదరాబాద్.
- నల్గొండ జిల్లాలో 6.03 శాతంతో అతి తక్కువ అడవులున్నాయి.
- ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం 2014-15లో రాష్ట్ర GSDP లో అటవీ సంపద, కలప రంగం 0.9 శాతం వాటాను కలిగి ఉండగా, వ్యవసాయ రంగం 5.02 శాతం వాటాను కలిగి ఉంది.
- రాష్ట్రంలో సామాజిక అడవులతో కలిపి అటవీ విస్తీర్ణం 209,242 చ.కి.మీ.
- అటవీ విస్తీర్ణంలో రాష్ట్రం 12వ స్థానంలో ఉంది.
- రాష్ట్రంలో సామాజిక అటవీ విస్తీర్ణ శాతం - 30 శాతం
- రిజర్వ్ అటవీ విస్తీర్ణం - 21,024 చ.కి.మీ.

- రక్షిత అటవీ విస్తీర్ణం - 7,468 చ.కి.మి.
- అత్యధిక అటవీ విస్తీర్ణం గల జిల్లాలు - 4 (1. ఖమ్మం 2. ఆదిలాబాద్ 3. వరంగల్ 4. మహబూబ్ నగర్)
- అత్యల్ప అటవీ విస్తీర్ణం గల జిల్లాలు - 4 (1. హైదరాబాద్ 2. రంగారెడ్డి 3. నల్లగొండ 4. మెదక్)
- ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం వ్యవసాయ రంగంలో అటవీ వాటా - 5.02 శాతం.
- నిజామాబాద్ జిల్లాలో దొరికే రూసా గడ్డి నుంచి సుగంధ తైలాన్ని తీస్తారు. ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లోనూ తెలంగాణ అడవుల్లో అడ్డాకులు, బంక, తేనె, చింతపండు, ఉసిరి, కుంకుడు లభ్యమవుతున్నాయి.
- రాష్ట్రంలోని నిజామాబాద్ నుంచి నిర్మల్, మంచిర్యాల, భూపాలపల్లి గుండా కొత్తగూడెం జిల్లా వరకు గోదావరి నది ఒడ్డు వెంట దట్టమైన అడవులున్నాయి.
- సవరించిన 2002 రాష్ట్ర విధానం "విజన్ 2020" ప్రకారం అటవీ శాఖ ప్రస్తుతం ఉన్న అడవుల సంరక్షణ, అభివృద్ధి, ఉత్పాదకత, ఆర్థిక విలువ పెంపుదల కోసం పలు రకాల అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తోంది.
- రాష్ట్రంలో 2,939కి పైగా మొక్క జాతులు, 365 పక్షి జాతులు, 103 క్షీరద జాతులు, 28 సరీసృపాలు, 21 ఉభయచర జాతులు వీటితోపాటు పెద్ద సంఖ్యలో అకశేరుకాలు ఉన్నాయి .

అడవులు - రకాలు

1. ఆర్ధ ప్రాంతంలోని ఆకురాల్చే అడవులు:

- ఈ అరణ్యాలు 125-200 సెం.మీ వర్షపాతం గల ప్రాంతాల్లో పెరుగుతాయి.
- ఈ అడవుల్లో పెరిగే ముఖ్యమైన చెట్లు వేగి, మద్ది, జిట్టిగి మొదలైనవి.
- అనేక రకాల కలప కూడా లభ్యమవుతుంది. ఈ అడవులు ఖమ్మం, వరంగల్, ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్, నిజామాబాద్, మహబూబ్ నగర్ లలో విస్తరించి ఉన్నాయి.

2. అనారధ ప్రాంతంలోని ఆకురాల్చే అడవులు:

- ఈ అడవులు 75-100 సెం.మీ వర్షపాతం గల ప్రాంతాల్లో అభివృద్ధి చెందుతాయి.

- ఈ అడవుల్లో ముఖ్యమైన చెట్లు వెలగ, వేప, దిరిశెన, బూరుగు, వెదురు మొదలైనవి. కలప కూడా లభ్యమవుతుంది.
- ఈ అడవులు ఆదిలాబాద్, వరంగల్, ఖమ్మం, నిజామాబాద్, కరీంనగర్ జిల్లాల్లో ఎక్కువగా విస్తరించి ఉన్నాయి.

3.ముళ్లతో కూడిన పొద అడవులు

- వర్షపాతం తక్కువగా ఉన్న ప్రాంతాల్లో పెరుగుతాయి.
- ఈ అడవులు నల్లగొండ, రంగారెడ్డి జిల్లాల్లో విస్తరించి ఉన్నాయి.
- ఈ అడవుల్లో తుమ్మ, రేగు చెట్లు పెరుగుతాయి.

వన్యప్రాణుల సంరక్షణ కేంద్రాలు

- " శివ్వారం మొసళ్ల సంరక్షణ కేంద్రం, కవ్వాల వన్యవృక్షాణి సంరక్షణ కేంద్రం - మంచీర్యాల జిల్లా
- " ఖమ్మం - కిన్నెరసాని మొసళ్ల సంరక్షణ కేంద్రం
- వరంగల్ - ఏటూరు నాగారం వన్యవృక్షాణి సంరక్షణ కేంద్రం
- హైదరాబాద్ - మహావీర్ హరిణ వనస్థలి
- నల్లగొండ - నాగార్జున సాగర్ మొసళ్ల సంరక్షణ కేంద్రం
- మహబూబ్ నగర్ - పిల్లలమర్రి
- మెదక్ - మంజీరా మొసళ్ల సంరక్షణ కేంద్రం

రాష్ట్రంలో అటవీ అభివృద్ధి ఏజెన్సీలు మూడంచెల వ్యవస్థ ద్వారా నిర్వహించబడుతున్నాయి.

అవి:

1. రాష్ట్ర స్థాయిలో రాష్ట్ర అటవీ అభివృద్ధి ఏజెన్సీ (స్టేట్ ఫారెస్ట్ డెవలప్ మెంట్ ఏజెన్సీ) -(SFDA)
2. డివిజన్ స్థాయిలో ఫారెస్ట్ డెవలప్ మెంట్ ఏజెన్సీ (ఫాస్ట్ డెవలప్ మెంట్ ఏజెన్సీ) -(FDA)
3. గ్రామ స్థాయిలో వన సంరక్షణ సమితి (VSS)

రాష్ట్రంలో అటవీ సంబంధిత సంస్థలు

- తెలంగాణ ఫారెస్ట్ అకాడమీ, దూలపల్లి

- అటవీ క్షేత్ర పరిశోధన కేంద్రం, దూలపల్లి
- ఫారెస్ట్ రిసెర్చ్ డివిజన్ హైదరాబాద్, వరంగల్
- స్టేట్ ఫారెస్ట్ రిసెర్చ్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ సర్కిల్, హైదరాబాద్
- ప్రాంతీయ అటవీ పరిశోధనా కేంద్రం, ములుగు

